ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK I Warszawa, dnia 30 czerwca 1937 r. Nr 3

TREŚĆ:

17.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy z dnia 29 kwietnia 1937 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), oraz §§ 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104) postanawiam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram - Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 22.V. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r. (Monitor Polski z dnia 26 kwietnia 1937 r., Nr 95, poz. 132), w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) w brzmieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226) — w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym oraz w zawodach ściśle z budownictwem związanych na obszarze miasta stołecznego Warszawy i najbliższej okolicy,

na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 1937 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej w Warszawie, ul. Długa Nr 38/40,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104):

Przewodniczący: p. *Marian Klott*, Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu,

p. *Mieczysław Dobromęski*, Sędzia Sądu Apelacyjnego, delegat Ministra Sprawiedliwości,

Członkowie:

p. *Tadeusz Szanior*, Naczelnik Wydziału, delegat Ministra Spraw Wewnętrznych,

wobec uchylenia się przez trzy organizacje robotnicze od przedstawienia kandydatów na ławników, jak również wobec uchylenia się przez dwóch ławników ze strony robotników, a w związku z tym automatycznego ustąpienia 5-ciu ławników ze strony pracodawców,

w obecności następujących uczestników zatargu
ze strony pracodawców:

1) Stowarzyszenie Zawodowe Przemysłowców Budowlanych R. P. w osobach: pp. *Stanisława Pronaszki, Stefana Martensa, Czesława Podlaskiego, Tadeusza Czosnowskiego* i *Bronisława Szybalskiego;*
2) Cech Mistrzów Malarzy Chrześcijan w osobach: pp. *Edwarda Orzażewskiego, Franciszka Dobrzeleckiego* i *Stanisława Jarzęckiego;*

3) Cech Mistrzów Mularzy Chrześcijan w osobach: pp. *Stefana Domaradzkiego* i *Władysława Lejmana;*

4) Cech Zdunów m. st. Warszawy w osobach: pp. *Franciszka Kaczorowskiego, Tomasza Pietrzaka* i *Władysława Sadłowskiego;*

5) Przedsiębiorcy zduńscy niezrzeszeni w osobach: pp. *Jana Stachiewicza, Władysława Olszewskiego* i *Henryka Gaudasińskiego;*

6) Stowarzyszenie Producentów Posadzkarskich w Polsce w osobie p. *Czesława Damięckiego;*

7) Zjednoczenie Przedsiębiorców Robót Posadzkarsko-Drzewnych w osobach: pp. *Jana Benze, Wacława Trzucielewskiego* i *Michała Drzewieckiego;*

8) Przedsiębiorstwa wyrobów terakotowych i budowy posadzek terakotowych — niezrzeszone w osobach: pp. *Kochanowskiego* i *M. Stankiewicza;*

9) Przedsiębiorstwa wyrobu posadzek (płytek) cementowych i lastrykowych w osobach: pp. *S. Modelskiego* i *B. Korewy;*

10) Związek Właścicieli Przedsiębiorstw Urządzeń Zdrowotnych R. P. w osobie p. *Michała Płoszajskiego;*

11) Przedsiębiorstwa urządzeń zdrowotnych niezrzeszone, reprezentowane przez wybranych w Inspektoracie Pracy I Okręgu upełnomocnionych delegatów w osobach: pp. *Włodzimierza Sołtykiewicza, Stanisława Zakrzewskiego* i *Wiktora Langera;*

12) Polski Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych w osobach: pp. *Piotra Januszewskiego, Stefana Dąbrowskiego* i *Aleksandra Śledzińskiego;*

13) Koło Zawodowe Zdunów przy Związku Rzemieślników Chrześcijan w osobach: pp. *Wacława Burcickiego, Wacława Nowackiego* i *Bolesława Bieleckiego;*

ze strony pracowników:

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w osobach: pp. *Feliksa Sochy, Teodora Zielińskiego, Gwidona Kurzeli, Bolesława Czerwińskiego, Pawła Wasilewskiego* i *Wacława Guzowskiego;*

2) Centralny Związek Zawodowy Robotników Budowlanych R. P. w osobach: pp. *Antoniego Romanowskiego* i *Michała Humięckiego*

3) Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w R. P. w osobach: pp. *Józefa Lewoskiego* i *Walentego Sieczki;*

4) Związek Metalowców Hutników i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w osobach: pp. *Jana Tomalaka, Józefa Bentkowskiego, Wincentego Głowickiego* i *Wacława Jarzębowskiego;*

5) Wydział Czeladzi przy Cechu Malarzy Chrześcijan m. st. Warszawy w osobie p. *Leona Stokowskiego;*

6) Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Elektrotechnicznego w Polsce w osobach: pp. *Bronisława Wiecheckiego* i *Mieczysława Iwińskiego,*

z w a ż y w s z y

że, jak co roku, zachodzi potrzeba ustalenia zasadniczego cennika stawek płac w przemyśle budowlanym i w zawodach ściśle z budownictwem związanych,

że rozwój przemysłu budowlanego stanowi niezbędny czynnik poprawy ogólnej koniunktury gospodarczej, a zarazem zapewnia zatrudnienie licznym rzeszom robotniczym zarówno przy budownictwie jak i w przemysłach pomocniczych,

że położenie gospodarcze wymaga liczenia się z ograniczonymi rozmiarami kredytów przeznaczonych na budownictwo przez zlecających budowy, a nadmierne podrożenie kosztów budownictwa mogłoby zachwiać całą akcją inwestycyjną i ograniczyć ruch budowlany w sposób zagrażający poprawie gospodarczej,

że jednak Komisja Rozjemcza dokładnie zapoznała się z materiałami przedstawionymi przez organizacje robotnicze, a dotyczącymi położenia materialnego robotników budowlanych,

że Komisji znana jest dobrze okoliczność wzrostu ogólnych kosztów utrzymania, a zarazem szczególne zwiększenie wydatków na najważniejsze pozycje w wegetatywnych budżetach rodzin robotniczych,

że więc niewątpliwie siła nabywcza zarobków nominalnych wskutek wzrostu kosztów utrzymania na przestrzeni okresu czasu od wydania poprzedniego orzeczenia w roku 1936 uległa zmniejszeniu i Komisja uważa za swój obowiązek dokonanie odpowiedniego wyrównania,

że względy te spowodowały dokonanie przez Komisję wyrównań podwyżkowych w poszczególnych stawkach zasadni-

czych dla przemysłu budowlanego, przy czym dokonane wyrównania są w dużej mierze czynnikiem stabilizującym siłę nabywczą płac robotniczych w porównaniu do stawek z roku ubiegłego, przynoszą zaś zarazem pozytywne korzyści robotnikom,

że wskazane przesłanki nakreślają ogólne założenie co do wydanego orzeczenia,

że niezależnie od tych zasad ogólnych Komisja uznała za słuszne wprowadzenie drobnych korektyw w definicjach poszczególnych pozycyj taryfowych, a przede wszystkim uznała za gospodarczo dojrzałe włączenie do orzeczenia działu przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych,

że zostały przez Komisję zmienione zasady wymiaru stawki murarza, przy czym w tym zakresie Komisja, nie przesądzając słuszności postulatu co do zniesienia kategoryj, uwzględniła przemiany i uproszczenia, jakie dokonywają się w sposobach budownictwa, w związku z czym ustalona została jedna stawka minimalna dla wszystkich murarzy, oraz przewidziana została stawka wyższa dla tych murarzy, którym powierza się samodzielne wykonywanie trudniejszych prac murowych lub tynkowych — na czas wykonywania tych prac,

że Komisja nie uznała za słuszne uwzględniać zmiany definicji cieśli pierwszego i betoniarza, gdyż zmiany te zmierzały do przeniesienia pewnej liczby cieśli i zbrojarzy do niższych kategoryj zarobkowych, natomiast uznała, że zbrojarz samodzielny winien znać odczytywanie rysunków konstrukcyjnych,

że w odniesieniu do malarzy Komisja nie uznała w warunkach warszawskich za słuszne uzależniać stawek zarobkowych od stopnia godności nabytych w organizacjach rzemieślniczych,

że Komisja nie uznała za słuszne wprowadzać zmian do akordów i dodatków za pracę na drabinach wiszących ani też wprowadzać nowych dodatków za pracę na drabinach wiedeńskich,

że stawki dla posadzkarzy Komisja uznała za nadające się do pozostawienia bez zmian,

że odnośnie układaczy płytek terakotowych Komisja uznała za słuszne pozostawienie dotychczasowych stawek z drobnymi poprawkami odnośnie stawek za układanie gorsecików z wolnej ręki i ułożenie irysów na papierach,

że odnośnie zdunów Komisja nie została przekonana przez organizacje pracodawców co do konieczności zmiany istniejącego systemu płac, który przecież przed dwoma laty był ułożony przez samych zdunów w dobrowolnie podpisanej umowie

zbiorowej, a w szczególności nie zostały Komisji przedstawione żadne dowody potwierdzające fakt pogarszającej się sytuacji większych firm zduńskich na korzyść zdunów podejmujących się robót osobiście, zaś Komisja nie uważała za potrzebne zbieranie takich dowodów we własnym zakresie, jeżeli ze strony zainteresowanych nie podjęto nawet jakiejkolwiek próby udowodnienia swych wniosków, w szczególności zaś nie wskazano żadnych liczb obrazujących rzekomo zachodzące w tym zakresie zjawiska,

że te same jednak względy powodują negatywne stanowisko Komisji wobec wniosku ze strony robotniczej co do zmiany norm wydajności,

że przechodząc do przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych Komisja oparła się na tekstach poprzednio obowiązujących umów dobrowolnych, które to teksty dostosowała do specjalnej formy orzeczenia Komisji Rozjemczej, odnośnie zaś stawek Komisja uznała za konieczne wprowadzić okres przejściowy z uwagi na okoliczność, że poszczególne firmy posiadają kontrakty na ceny stałe, dotychczas zaś te kategorie robót nie były objęte orzeczeniami,

że Komisja nie uznała za możliwe objąć orzeczeniem stolarzy budowlanych i pracowników przedsiębiorstw elektrotechnicznych, uważając, że w tym zakresie unormowanie warunków pracy winno być dokonane w drodze osobnych układów zbiorowych,

że odnośnie postulatu w sprawie szczególnych przepisów o urlopach dla robotników budowlanych w normach wyższych od norm ustawowych Komisja, nie przesądzając słuszności tego postulatu, nie widzi możliwości zrealizowania go w orzeczeniu ponad normy ustawowe, jeżeli poprzednio w tym zakresie nie było norm dobrowolnych, Komisja uznaje jednak, że dobrowolne porozumienia w tym zakresie są całkowicie dopuszczalne, aczkolwiek rola urlopu wypoczynkowego w przemyśle sezonowym, który i tak posiada okres przerwy sezonowej, praktycznie sprowadza się do podwyższenia stawek zarobkowych, natomiast Komisja nie usprawiedliwia tych pracodawców, którzy zwalniaja robotników tylko w obawie, że zajdzie konieczność przyznania urlopu robotnikom, zwłaszcza, że prawo do urlopu zaczyna przysługiwać dopiero po przepracowaniu pełnych 12-tu miesięcy,

że Komisja uznała za słuszne określić w orzeczeniu elementarne zasady, dotyczące delegatów robotniczych,

że odnośnie obszaru obowiązywania orzeczenia Komisja rozszerzyła go średnio w promieniu 10 km od środka miasta,

obejmując w ten sposób kilka nowych miejscowości, w tej liczbie Włochy i Wawer,

że powyższe przesłanki dają podstawę do wydania orzeczenia — w sentencji jak niżej —

orzeka:

Art. 1.

Ustala się następujące stawki płac robotniczych na robotach budowlanych za godzinę:

murarz — nie mniej niż . . . . zł 1,30

murarz — przy wykonywaniu samodzielnym trudniejszych prac murowanych lub tynkowanych (np. licowaniu ozdobnym ścian licówką, murowaniu filarów wieloboczych i trudniejszych sklepień, ciągnięciu i gierowaniu ozdób architektonicznych, ozdobnym tynkowaniu ścian frontowych, sztablatur, tynków szlachetnych, samodzielnym ustawianiu futryn itp.) otrzymuje nie mniej niż . . . . „ 1,40

gracownik — nie mniej niż . . . . „ 0,85

koźlarz noszący najmniej 30 cegieł — nie mniej niż . „ 1.—

cieśla I-ej kategorii, który wykonywa samodzielnie wg rysunków połączenia i zaciosy w wiązaniach dachowych i innych oraz montuje takowe na miejscu przeznaczenia, wykonywa schody drewniane, podłogi białe, drzwi szpungowe itp. oraz samodzielnie wykonywa według rysunku szalunki do żelbetów— nie mniej niż . . . . „ 1,30

pozostali cieśle — nie mniej niz . . . . „ 1,05

zbrojarz, który wykonywa samodzielnie na podstawie otrzymanych rysunków konstrukcyjnych gięcie żelaza, układanie i wiązanie armatury na szalowaniach — nie mniej niż . . . . . . „ 1,30

zbrojarz II-ej kategorii, który wykonywa gięcie żelaza według szablonów i szkiców, układa i wiąże na szalowaniu armaturę żelazną — nie mniej niż . . . . „ 0,85

betoniarz, który wykonywa układanie zaprawy betonowej w szalowaniach trudniejszych konstrukcyj, ubija i wyrównywa zabetowane

części konstrukcji żelbetonów — nie mniej niż . . . . „ 0,85

pomoc na budowie wszelkiego rodzaju (do noszenia materiałów, przy cieśli, przy zbrojarzu, betoniarzu itd) — nie mniej niż . . . . „ 0,70

Roboty przy rozbiórce i roboty ziemne na budowie (z wyjątkiem robót publicznych) opłacane są według stawki dla pomocy na budowie.

Art. 2.

Ustala się następujące stawki za roboty malarskie za godzinę pracy:

malarz I-ej kategorii (samodzielny) wykwalifikowany, który wykonywa wszelkie roboty klejowe i olejne, proste i ozdobne, doprawianie kolorów, ciągnięcie pasków wszelkiego rodzaju, patronowanie rysunków wielodeseniowych oraz mazerowanie — nie mniej niż . zł 1,30

malarz II-ej kategorii, która obejmuje wszystkich pozostałych malarzy, nawet nie posiadających świadectwa czeladniczego po przebyciu 3-ch lat praktyki — nie mniej niż . . . . „ 1,10

pomocnik malarski, który nie przebył 3-ch lat praktyki i wykonywa roboty przygotowawcze — nie mniej niż . . . . „ 0,85

Art. 3.

O ile na robocie budowlanej jest stosowany system akordowy, stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika akordowego był co najmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

Za pracę na rusztowaniach wiszących (drabinach wiszących itp.) robotnik otrzymuje do każdego wynagrodzenia dodatek w sumie 50% jego stawki normalnej.

Art. 4.

Ustala się następujące warunki pracy robotników posadzkarskich:

1) Płaca akordowa na 1 m^2:

a) za układanie deszczułek (klepek) posadzkarskich na obce pióro, na gwóźdź i lepnik: przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie) . . . zł 1.—

przy długości od 30 cm i wzwyż . . . . . „ 0,90
za łupanie pióra . . . . „ 0,10

b) za układanie deszczułek posadzkowych na własne pióro, gwóźdź i lepnik:
przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie) . . „ 0,85
przy długości od 30 cm i wzwyż . . . . . „ 0,75

c) za układanie deszczułek posadzkowych na asfalcie:
przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie) . . „ 1,35
przy długości od 30 cm i wzwyż . . . . . . „ 1,25

d) za przybicie listwy na płask wysokości od 2 do 3 cm i szerokości od 3 do 5 cm . . . . „ 0,05

e) za przybicie listwy na kant . . . . „ 0,10

f) za rozsmarowanie podkładu pod lepnik . . . „ 0,05
(przy układaniu deszczułek posadzkowych bez pióra w sztorcu pracodawca dodaje gotowe pióro)

g) za ocyklinowanie deszczułek posadzkowych na gwóźdź i lepnik i zaciągnięcie woskiem (pastą) dostarczoną na roboty przez pracodawcę . . „ 0,50
za ocyklinowanie deszczułek ułożonych na asfalcie z zaciągnięciem woskiem (pastą) dostarczoną przez pracodawcę na roboty . . . . „ 0,70
deszczułki powinny być rozniesione po lokalach, za noszenie (pomijając częściowe uzupełnienia) będzie stosowana oddzielna zapłata, względnie do każdorazowej umowy,
wyjazdy poza granicę miejscowości objętych niniejszym orzeczeniem pozostawia się do dobrowolnej umowy;

h) za specjalne kolorowanie . . . . „ 0,10
(przez kolorowanie rozumie się, że deszczułki posadzkowe winny być ułożone jednakowego koloru i jednakowego słoju, tak, żeby pod światło nie było wyraźnych plam w postaci deszczułek jasnych lub ciemnych);

i) roboty dodatkowe nie objęte powyższym cennikiem (jak to: wyjątkowe kolorowanie, wprawianie jednostajnych progów, przymocowywanie cokołów, układanie posadzki w cegiełkę, kwadraty, w plecionkę, układanie posadzki taflowej, reparacja i przekładanie starej posadzki) pozostawia się do dobrowolnej umowy;

j) za rozkładanie warstwy papieru pod deszczułkami specjalna dopłata doliczana nie będzie.

2) Za dobrą normalną robotę uważa się należyte przybicie deszczułek, nabicie pióra szczelnie na całej długości, ułożenie bez szpar, nie przybijanie w widocznych miejscach deszczułek brakowych (biel, sęki) i ciemnej lub jasnej, rażącej w kolorze. Posadzka po ułożeniu nie powinna skrzypieć. Przy lepniku lub asfalcie obowiązuje fachowe przymocowanie.

3) Za przerwę w pracy przy układaniu deszczułek lub posadzki, wywołaną nie z winy przedsiębiorcy, lecz z powodu innych robót budowlanych lub wstrzymania robót przez kierownictwo budowy przedsiębiorca posadzkarski nie opłaca.

Za przerwę w robocie, wywołaną brakiem materiałów potrzebnych do układania posadzki z winy przedsiębiorcy posadzkarskiego, przedsiębiorstwa płaci za jedną godzinę — nie mniej niż 1 zł.

Art. 5.

Ustala się następujące warunki pracy układaczy płytek terakotowych:

1)	za ułożenie 1 m^2 płytek glazury białej lub kolorowej przy usuniętym tynku	zł 4,25
2)	za ułożenie 1 m^2 posadzki z płytek terakotowych rozm. 15 × 15 cm na przygotowanym betonie . .	„ 2,25
3)	za ułożenie cokolika z kwadratów za 1 m bież. . . .	„ 0,60
4)	za ułożenie cholkielika zewn. lub wewn. za 1 m bież.	„ 0,70
5)	za ułożenie plintusu za 1 m bież.	„ 0,75
6)	układanie gorsecików z wolnej ręki za 1 m^2	„ 4,50
7)	za ułożenie tzw. irysów na papierach za 1 m^2 . . .	„ 4,50
8)	za ułożenie 1 m^2 posadzki z płytek terakotowych rozm. 10 × 10 cm na przygotowanym betonie . . .	„ 3,50
9)	wstawki rozm. 5 × 5 cm	„ 4,00
10)	wykładanie licówką elewacji frontów płytkami rozm. 14 × 7 cm za 1 m^2	„ 7,00
11)	wykładanie klinkierem elewacji frontów płytkami rozm. 27 × 15 cm za 1 m^2	„ 5,00
12)	wykładanie klinkierem elewacji frontów płytkami rozm. 27 × 7 cm za 1 m^2	„ 6,50

13) za wyłożenie sufitów płytkami glazurowymi rozm. 15 × 15 cm z przygotowanego przez przedsiębiorcę rusztowania za 1 m² . . . . „ 8,50
14) za wykonanie pracy wymienionej w pkt 13 płytkami o rozm. 15 × 7,5 cm za 1 m² . . . . „ 12,—
15) za ułożenie fryzu pojedyńczego za 1 m bież. . . . „ 0,80
16) za wyłożenie ścian płytkami rozm. 10 × 10 cm za 1 m² . . . . „ 6,50
17) za wyłożenie ścian płytkami rozm. 5 × 5 cm za 1 m² „ 9,00
18) za wyłożenie ścian płytkami rozm. 15 × 7,5 cm za 1 m² . . . . „ 6,50
19) za ułożenie ścian płytkami o licu dwustronnym, tzw. płytkami Perkiewicza, o ile praca będzie wykonana na uprzednio przygotowanych ramkach za 1 m² „ 10,—
20) za wykonanie pracy wymienionej w pkt 19 płytkami o rozm. 15 × 15 cm za 1 m² . . . . „ 7,50
21) za ułożenie ścian płytkami o licu dwustronnym, tzw. płytkami Perkiewicza bez ramek przygotowanych za 1 m² . . . . „ 13,50
22) za wykonanie wyżej wymienionej pracy płytkami o rozm. 15 × 15 cm za 1 m² . . . . „ 12,00
23) za borowanie dziur dodatkowych, poza przewidzianymi w projekcie urządzenia . . . . „ 0,30
Przy pracy na czas wysokość stawki dla układacza wynosi za godzinę nie mniej niż . . . . . . „ 1,50

Pomoc układaczy płytek terakotowych opłacana jest według stawki dla pomocy na budowie.

W razie wyjazdu układaczy płytek do pracy po za obszar obowiązywania niniejszego orzeczenia pracodawcę obowiązuje zwrot rzeczywistych kosztów podróży, dostarczenia mieszkania oraz 10%-owy dodatek od podanych wyżej stawek wynagrodzenia.

Przerwy w robocie spowodowane nie z winy pracownika opłacane są przez pracodawcę według stawek godzinowych.

Art. 6.

Płaca zduna za 8-io godzinny dzień pracy wynosi 16 zł przy następujących obowiązkowych normach wydajności pracy:

1) w piecu kwadratowym 4-winklowym — 16 kafli kwadratowych na godzinę,

2) w piecach kwadratowych 5-ciowinklowych — 14 kafli na godzinę,
3) zakończenie pieca — banda lub karnes z wyblatowaniem — liczy się za 2 rzędy,
4) karnes szablonowy, przecinany w połowie wzdłuż, pasowany na dół i górę — liczy się po 2 rzędy kafli,
5) za futrowanie w piecach bocznych ścian — dolicza się 2 godziny,
6) za klamrowanie pieca po 4 klamry na kafel — dolicza się 2 godziny,
7) postawienie kuchni do Nr 3 z kafli kwadratelowych — 8 godzin,
8) taka sama kuchnia, lecz ze ścianką — 12 godzin,
9) do kuchni na połówce lub na karnesie — dolicza się 2,5 godziny,
10) za wyłożenie gazówki w kuchni — dolicza się 2 godziny,
11) za obsadzenie drabinki w ściance — dolicza się 2 godziny,
12) kuchnia z ogrzewaczem bez ścianki do Nr 3 ogrzewacz 10 rzędów wysoki i zakończenie — liczy się za 16 godzin,
13) taka sama kuchnia, lecz ze ścianką — liczy się za 20 godzin,
14) gdy dojdzie 1 blat lub kociołek — dolicza się 2 godziny,
15) kuchnia z piecem złączona — liczy się 30 godzin,
16) piece gładkie w rogach i w niszach — wydajność 6 kafli na godzinę,
17) piece gładkie 2-pokojowe lub 5-6 kątne — wydajność 5 kafli na godzinę,
18) piece krajowe lub zagraniczne majolikowe o wymiarze: plinta — 3 rzędy, karnes — 7 rzędów i zakończenie — liczy się za 34 godziny,
19) piece fazowane tak krajowe, jak i zagraniczne, liczy się jak piece gładkie,
20) do pieców majolikowych gładkich i innych dolicza się za konsolkę — 2 godziny, za niszę — 4 godziny i za platę — 8 godzin,
21) wyłożenie ażuru w piecu gładkim liczy się jak za 14 kafli,
22) kuchnia gładka do Nr 3 na karnesie lub połówce ze ścianką 3 rzędy i karnes — liczy się za 32 godziny,
23) rozebranie pieca kwadratelowego przy powtórnym stawianiu — 4 godziny,

24) rozebranie kuchni kwadratelowej ze ścianką przy powtórnym stawianiu — 3 godziny,
25) kuchnie restauracyjne kwadratelowe i gładkie oraz inne roboty nie dające się wyliczyć — na dniówki bez wydajności na dniówkę,
26) przestawianie pieców gładkich lub majolikowych — liczy się jak za postawienie nowych bez dopłaty za rozbiórkę,
27) piece rysunkowe — na dniówki bez wydajności,
28) przestawienie kuchni gładkiej całkowicie, tj. z karnesem i ścianką — liczy się jak za postawienie nowej bez dopłaty za rozbiórkę,
29) kocioł pralniany rozmiaru 5 × 5 m wysoki, 7 rzędów — liczy się za 12 godzin,
30) za kuchenkę do kotła pralnianego — dolicza się 3 godziny.

Wszystkie stare roboty, nie objęte orzeczeniem, winny być wykonane bez norm wydajności na dniówkę.

Przerwy wynikłe z powodu wysłania zduna na robotę i niedostarczania materiałów są płatne według stawek dniówkowych.

Wypłaty i obliczenia zarobków odbywają się w terminach tygodniowych i uiszczanie należności za pracę winno odbywać się w każdą sobotę w godzinach pracy lub bezpośrednio po zakończeniu pracy.

Pomoc zduńską opłacają pracodawcy w następującej wysokości:

a) młodocianym do 18-tu lat, jako minimum 50 groszy za godzinę,
b) powyżej lat 18-tu, jako minimum 70 groszy za godzinę.

Art. 7.

§ 1. W przedsiębiorstwach urządzeń zdrowotnych obowiązują następujące minimalne płace za godzinę:

A) w okresie od 1 maja do 31 sierpnia 1937 r.:

Monter I kategorii nie mniej niż	zł 1.40
Monter II „ „ „ „	„ 1.20
Monter III „ „ „ „	„ 1.00
Pomoc fachowa (ślusarze, uszczelniacze itp) nie mniej niż	„ 0.75
Pomoc niefachowa nie mniej niż	„ 0.60

B) w okresie od 1 września 1937 r. do 31 marca 1938 r.

Monter I kategorii nie mniej niż	zł 1.45
Monter II „ „ „ „	„ 1.25
Monter III „ „ „ „	„ 1.05

Pomoc fachowa (ślusarze, uszczelniacze itp.) nie mniej niż . . . . „ 0.80

Pomoc niefachowa — nie mniej niż . . . . „ 0.65

Stawki powyższe przysługują:

a) wszystkim robotnikom przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych, zatrudnionym na obszarze obowiązywania orzeczenia,

b) robotnikom przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych, zatrudnionym nawet poza obszarem obowiązywania orzeczenia, o ile zostali przyjęci do pracy w Warszawie i są zatrudnieni przez przedsiębiorstwa posiadające siedzibę na obszarze obowiązywania orzeczenia.

Monter I kategorii w rozumieniu niniejszego orzeczenia winien posiadać:

a) gruntową znajomość montażu według otrzymanych szczegółowych rysunków instalacyj ogrzewniczych, wodociągowo-kanalizacyjnych i gazowych, jak również instalacyj kotłowni, kuchni parowych, pralni, suszarni itp.,

b) umiejętność sporządzania ilościowych obmiarów wykonywanych instalacyj,

c) umiejętność odpowiedniego podziału robót między podwładny personel i dopilnowania wykonanych przez ten personel robót,

d) praktykę co najmniej sześcioletnią w charakterze montera.

Monter II kategorii w rozumieniu niniejszego orzeczenia winien posiadać:

a) gruntowną znajomość montażu według otrzymanych szczegółowych rysunków instalacyj bądź ogrzewania centralnego, bądź wodociągowo - kanalizacyjnych i gazowych,

b) umiejętność sporządzania ilościowych obmiarów wykonanych instalacyj,

c) umiejętność odpowiedniego podziału robót między podwładny personel monterski i dopilnowanie wykonywanych przez ten personel robót,

d) praktykę co najmniej dwuletnią w charakterze montera III kategorii.

Do obowiązków monterów I i II kategoryj należy roztaczanie pieczy nad powierzonymi im materiałami i narzędziami.

Monter III kategorii w rozumieniu ninejszego orzeczenia winien posiadać:

a) umiejętność wykonywania montażu powierzonych części instalacyj ogrzewniczych lub wodociągowo - kanalizacyjnych i gazowych według wskazówek monterów I lub II kategorii,

b) znajomość montażu instalacyj ogrzewania centralnego lub kanalizacyjno - wodociągowego w zakresie drobnych przeróbek i poprawek,

c) praktykę co najmniej dwuletnią w charakterze pomocnika fachowego, przy czym dla absolwentów szkół rzemieślniczych praktyka ta zostaje skrócona do jednego roku.

Pomocą fachową jest robotnik przyuczony (ślusarz, uszczelniacz itp.), który nie posiada kwalifikacyj na montera III kategorii.

§ 2. Na robotach wyjazdowych w miejscowościach odległych ponad 17,5 km, licząc od Głównej Poczty w Warszawie, stosuje się diety jako dodatek do płacy zasadniczej w wysokości 25% (dwiedzieścia pięć procent) zarobku dziennego w Warszawie; w miejscowościach letniskowych lub w innych, w których koszty utrzymania są wyższe niż w Warszawie, wypłaca się diety wyższe w zależności od warunków miejscowych. Diet nie wypłaca się, jeżeli robotnik otrzymuje na miejscu pracy bezpłatnie całkowite wyżywienie. Diety w wysokości ustalonej jak wyżej wypłaca się również za dni świąteczne i niedziele, jednak bez płacy zasadniczej; diet za dni świąteczne nie wypłaca się, jeżeli pracownik otrzyma od pracodawcy zezwolenie na przyjazd do Warszawy na dni świąteczne i zwrot kosztów przejazdu. Czas spędzony w drodze na wskazane roboty wyjazdowe liczy się jak czas pracy w Warszawie i jest wynagradzany według stawek warszawskich. Przedsiębiorstwo obowiązane jest zapewnić robotnikowi wysłanemu na roboty wyjazdowe na miejscu pracy bezpłatnie należyte mieszkanie, opał i światło.

Robotnikowi służy prawo przyjazdu do Warszawy przynajmniej raz na trzy miesiące na koszt przedsiębiorstwa za biletem III klasy, jednak bez prawa do diet i zwrotu innych wydatków. Nadto robotnik ma prawo przyjazdu na koszt przedsiębiorstwa na tych samych warunkach do Warszawy na święta Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia.

Jeżeli wyżywienie udzielane robotnikowi na miejscu pracy nie odpowiada normom, przyjętym w Warszawie, robotnik ma prawo żądać zamiast wyżywienia — diet w gotówce.

O ile miejsce pracy znajduje się poza granicami m. st. Warszawy, jednak nie dalej, niż w wyżej określonym promieniu 17,5 km, diety nie przysługują, natomiast służy zwrot przejazdów na robotę i z roboty (zwrot za kolej, tramwaj lub autobus).

§ 3. Przy robotach w wodzie na dnie wykopu przysługuje dodatek w wysokości od 10 do 25% normalnej płacy godzinowej.

§ 4. Robotnikom przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych służy prawo do bezpłatnego biletu na kąpiel natryskową raz na dwa tygodnie.

§ 5. Organem pośredniczącym w sprawach warunków pracy i płacy pomiędzy zarządami przedsiębiorstw urządzeń zdrowotnych a zatrudnionymi u nich robotnikami są wybrani przez tych robotników delegaci, po jednym delegacie i jednym zastępcy na każde przedsiębiorstwo.

Sposób porozumiewania się związków zawodowych z przedsiębiorstwami pozostawia się do dobrowolnej umowy.

Art. 8.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

Art. 9.

Regulaminy pracy, wydane dla robót budowlanych, będą zawierać oprócz postanowień przewidzianych w art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 324) osobne przepisy o delegatach robotniczych na budowach; regulaminy te ustalą, że do zadań delegatów należy pośredniczenie pomiędzy kierownictwem budowy a robotnikami w sprawach lokalnych.

Art. 10.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na obszarze okręgu administracyjnego m. st. Warszawy oraz na terenach bezpośrednio do Warszawy przylegających, na których warunki budownictwa są z budownictwem warszawskim identyczne — a mianowicie: Bielany, Młociny, Żerań, Annopol, Stare Brudno, Ząbki, Kawęczyn, Wawer, Gocławek, Wilanów, Służew, Okęcie i Raków łącznie z Paluchem, fort Bema, Szczęśliwice, Włochy, Osiedle łączności Boernerowo - Babice i Wawrzyszew.

Art. 11.

Rozliczenie zarobków robotnika winno być dokonywane, o ile postanowienia dotyczące poszczególnych kategoryj objętych orzeczeniem nie stanowią inaczej, co najmniej raz na 2 tygodnie bezpośrednio po zakończeniu normalnych godzin pracy

i na miejscu pracy, przy czym jednak w tygodniach, w których rozliczenia nie ma, winna być dana zaliczka, nie mniej niż 75% należności za pracę za ten okres.

Art. 12.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1937 r. do dnia 31 marca 1938 r.

Na tym orzeczenie zakończono.

Jednocześnie Komisja Rozjemcza,

mając na uwadze konieczność uporządkowania warunków pracy na robotach budowlanych na obszarze objętym orzeczeniem i wyrażając przeświadczenie, że uporządkowanie takie jest możliwe tylko przez nadanie orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej po przyjęciu go przez strony lub zatwierdzeniu orzeczenia,

u c h w a l a:

zwrócić się do Pana Ministra Opieki Społecznej z wnioskiem o nadanie orzeczeniu niniejszemu mocy powszechnie obowiązującej na całym obszarze, dla którego orzeczenie zostało wydane, a to w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) w brzmieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226).

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

C z ł o n e k:

(—) *Mieczysław Dobromęski*
Sędzia Sądu Apelacyjnego

C z ł o n e k:

(—) *T. Szanior*
Naczelnik Wydziału.

18.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Krakowa z dnia 30 kwietnia 1937 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz 226), oraz §§ 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104) postanawiam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Krakowa.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dnia 22.V. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 paź-

dziernika 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) w brzmieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Krakowa i najbliższej okolicy, na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 1937 r. w sali obrad Ratusza m. Krakowa, wobec uchylenia się uczestników zatargu ze strony pracowników od przedstawienia ławników do udziału w Komisji Rozjemczej, w składzie 3-ch delegatów rządowych:

Przewodniczący — *Wacław Prenier,* Naczelnik Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie — *Dr Mieczysław Milz,* Sędzia Sądu Grodzkiego, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
Inż. Julian Wąsowski, Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, jako przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych,

po wysłuchaniu uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Związek Budowniczych i Kierowników Budowy, dawniej Izba Budowniczych w Krakowie w osobach: *arch. Adama Bigosza, arch. Antoniego Dostala, inż. Władysława Kleinbergera, arch. Stanisława Słupeckiego, arch. Ludwika Wartha, arch. Władysława Stupnickiego,*
2) Związek Przemysłowców w Krakowie — Sekcja budowlana— w osobach: *dr inż. Józefa Tauba, inż. Roberta Rosenthala,*

ze strony pracowników:

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w osobach: *Jana Sawickiego, Józefa Putyry, Antoniego Klimka, Franciszka Kwaśnego, Adama Leńczowskiego, Józefa Chudzika, Kazimierza Jarockiego i Leona Borkowskiego,*
2) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego Z. Z. Z. oddział w Krakowie w osobach: *Ludwika Chudzika, Leona Wielebnowskiego, Franciszka Kurka i Teofila Kontorka,*

przy czym jeden z uczestników zatargu ze strony pracodawców Cech Mistrzów Murarskich, Ciesielskich i Kamieniarskich w

Krakowie mimo wezwania na rozprawę nie stawił się, lecz Komisja zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. nie uznała tego za dostateczny powód do wstrzymania rozprawy i odroczenia decyzji.

Komisja Rozjemcza

po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, przesłuchaniu na rozprawie uczestników zatargu, zaznajomieniu się z przedstawionymi materiałami oraz mając na uwadze ogólną sytuację przemysłu budowlanego oraz pracowników w tym przemyśle zatrudnionych,

zważywszy

1) że w stosunku do roku ubiegłego uwidocznił się wzrost kosztów utrzymania,
2) że Komisja określając minimalne stawki płac nie określa górnej granicy zarobków i tym samym nie stawia przeszkód w określaniu wyższej płacy dla więcej wykwalifikowanych pracowników,
3) że zasada zatrudniania w pierwszym rzędzie robotników miejscowych jest w istocie swej słuszna,
4) że instytucja delegatów robotników na budowach przy odpowiednim unormowaniu praw i obowiązków delegatów może okazać się wysoce pożyteczna,
5) że szereg spraw, poza wymienionymi w pp. 3 i 4, poruszonych przez strony na rozprawie, bądź jest uregulowana w obowiązujących przepisach prawnych, bądź też przekracza kompetencje Komisji i może być jedynie omówiona i załatwiona bezpośrednio przez strony

orzekła:

§ 1.

Ustala się następujące minimalne stawki płac robotników budowlanych za godzinę:

murarz i cieśla	zł 1.28
przodownik żelbetoniarski	„ 0.95
gracownik	„ 0.75
koźlarz przy pracy w akordzie za przeniesienie 1000 szt. cegły do piwnic i parteru	„ 3.15
oraz za każde następne piętro względnie za każde 4 m wysokości dodatek	„ 1.35

robotnik obsługujący dźwigi mechaniczne . . . . . . „ 1.00
robotnik niewykwalifikowany i ziemny przy budowie . „ 0.60
robotnik niewykwalifikowany do lat 18 i kobiety . . „ 0.40

§ 2.

Stosowanie systemu akordowego w pracy jest uzależnione od zwyczajów miejscowych. Przy stosowaniu pracy akordowej stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika akordowego był co najmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 3.

Za pracę na rusztowaniach wiszących robotnik otrzymuje od każdego wynagrodzenia dodatek w sumie 50% jego stawki normalnej.

§ 4.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu na mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 5.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych na obszarze okręgu administracyjnego m. Krakowa oraz na obszarze gmin: Bronowice Małe, Bronowice Wielkie, Prądnik Biały, Prądnik Czerwony, Góra Narodowa, Wola Duchacka, Prokocim, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Wola Justowska, Rakowice, Olsza, Czyżyny, Przegorzały i Pychowice.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1937 r. do dnia 30 kwietnia 1938 r.

Przewodniczący
Komisji Rozjemczej:
(—) *W. Prenier*
Naczelnik Wydziału
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek:

(—) *Dr Milz Mieczysław*
Sędzia Sądu Grodzkiego

Członek:

(—) *Inż. J. Wąsowski*
Naczelnik Wydziału

19.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Lwowa z dnia 27 kwietnia 1937 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), oraz §§ 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104) postanawiam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Lwowa.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoczenia,

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 22.V. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatagów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym i w zawodach pokrewnych na obszarze miasta Lwowa, na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 1937 w sali obrad Magistratu m. Lwowa, w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104)

Przewodniczący: *Wacław Prenier.*, Naczelnik Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej.

Członkowie: *Władysław Kłodnicki*, Sędzia Sądu Okręgowego we Lwowie, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
Franciszek Szczygieł, Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, jako przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych,

Ławnicy: Stali ławnicy ze strony pracodawców i pracowników nie wzięli udziału w Komisji Rozjemczej; spośród 6 ławników niestałych jeden ławnik ze strony pracodawców uchylił się od udziału w Komisji, powodując tym samym wyłączenie 1 ławnika z grupy pracowników; w naradach Komisji wzięło udział 4 ławników: *Michał Czorny*, mistrz murarski, *inż. Ignacy Kinel, Józef Czernecki, Józef Młziniak.*

Po wysłuchaniu wezwanych na rozprawę uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Związek Zawodowy Architektów i budowniczych we Lwowie w osobie *p. Inż. Szymańskiego Andrzeja,*
2) Izba Inżynierska we Lwowie w osobie: *p. Inż. Ryzewskiego Bazylego,*
3) Cech mistrzów przemysłu stolarskiego we Lwowie w osobie: *p. Sacka Manesa,*
4) Cech mistrzów Chrześc. murarzy, cieśli, brukarzy, kamieniarzy i zawodów pokrewnych we Lwowie w osobach: *pp. Wolaka Franciszka, Iwanowicza Tadeusza* i *Galara Stanisława,*
5) Cech mistrzów ciesielskich we Lwowie w osobach: *pp. Pisa Adama, Szpondrowskiego Maksymiliana,*
6) Cech mistrzów stolarskich i rzemiosł pokrewnych we Lwowie w osobach: *pp. Tenerowicza Romualda, Kiliana Mieczysława, Nowickiego Michała,*
7) Cech mistrzów kaflarskich i garncarskich we Lwowie w osobach: *pp. Rohatyńskiego Piotra i Wolaka Józefa,*
8) Cech Chrześc. mistrzów malarzy i lakierników we Lwowie w osobach: *pp. Gwizdały Kazimierza, Seniuty Piotra,*
9) Cech mistrzów malarzy i lakierników we Lwowie w osobach: *pp. Lieblicha Józefa i Beglucktera Oskara,*
10) Cech mistrzów blacharzy, mosiężników i brązowników we Lwowie w osobach: *pp. Bendla Mariana* i *Książkiewicza Stanisława,*

ze strony pracowników:

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu budowlanego, drzewnego wraz z oddziałami we Lwowie w osobach: *pp. Haducha Władysława, Zwarycza Michała, Kunińca Władysława, Solmana Józefa, Skołodza Michała, Smolińskiego Marcina, Tarnawskiego Daniela, Pańkowa Jana, Blałka Wacława,*
2) Chrześc. Związek Robotników drzewnych, Oddział stolarzy i elektromonterów we Lwowie w osobach: *pp. Maniowskiego Edwarda, Marcyna Włodzimierza,*
3) Związek Robotników drzewnych, I Oddział stolarzy „Zgoda" we Lwowie w osobach: *pp. Dattelbauma Adama, Ziemiańskiego Franciszka,*
4) Centralny Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce, Sekcja blacharzy i ślusarzy we Lwowie w osobach: *pp. Krupy Władysława i Broniewskiego Wacława,*

5) Związek stolarzy maszynowych we Lwoie w osobach: *pp. Sieromskiego Michała i Kulika Jana,*
6) Zjednoczenie Zawodowe „Praca Polska" Zarząd Okręgowy we Lwowie w osobach: *pp. Szklarczyka Bronisława, Pańciewicza Jerzego. Fiszera Zygfryda, Jabłońskiego Karola, Hawryszka Michała, Wojtaszka Józefa, Papugi Jana,*
7) Chrześcijański Związek Zaw. malarzy i lakierników we Lwowie w osobach: *pp. Czmiela Karola i Wasiuczyńskiego Jana,*

po dokładnym zbadaniu istoty zatargu i zaznajomieniu się z przedstawionymi materiałami, przeprowadzeniu postępowania dowodowego oraz uwzględniając przy rozpatrywaniu taryfy płac zmianę kosztów utrzymania a specjalnie wzrost kosztów artykułów żywnościowych i utrzymując ogólne postanowienia zeszłorocznego orzeczenia oraz uznając w zasadzie słuszność postulatu zatrudnienia w pierwszym rzędzie robotników miejscowych i fachowych, jak również uważając, że instytucja delegatów robotników na budowach przy odpowiednim unormowaniu zarówno uprawnień jak i obowiązków delegatów może przyczynić się do wzajemnej bezpośredniej współpracy i tym samym zapewnienia spokojnej pracy w budownictwie

orzeka:

Płace robotników budowlanych.

§ 1.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki:

Murarz i cieśla . . . . zł 1.00
Zbrojarz i betoniarz . . . . „ 0.80
Pomoc na budowie i robotnik ziemny przy budowie . „ 0.55
Dla koźlarza za przeniesienie 1000 sztuk cegieł do piwnic i parteru z odległości do 20 m . . . . „ 2.65
oraz za każde następne piętro względnie za każde 4 m wysokości dodatek . . . . „ 1.30

§ 2.

Płace kamieniarzy budowlanych.

Dla kamieniarza budowlanego ustala się za godzinę minimalną stawkę . . . . zł 1.25

Dla kamieniarza budowlanego posługującego się własnymi narzędziami ustala się dodatek w wysokości 5% przewidzianej dla niego stawki .

§ 3.

Płace stolarzy budowlanych.

Dla stolarzy ustala się za godzinę następujące stawki płac:

Stolarz przy robotach budowlanych	zł 0.75
Stolarz przy robotach wykonywanych na budowie . .	„ 0.85

§ 4.

Płace pracowników malarskich.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac dla malarzy:

Malarz	zł 0.75
Pomocnik malarski	„ 0.40

Malarz zatrudniony przy fasadzie otrzymuje dodatek w wysokości 25% do przewidzianej dla niego stawki.

§ 5.

Płace pracowników blacharskich.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki dla blacharzy:

Blacharz	zł 0.85

§ 6.

Płace kaflarzy.

Ustala się dla kaflarzy następujący cennik płac za jeden kafel:

Nowy piec kolorowy	zł 0.30
Nowy piec wolno stojący kolorowy	„ 0.32
Nowy piec biały gładki cięty	„ 0.59
Nowy piec kuchenny kolorowy	„ 0.36
Nowy piec kuchenny biały gładki cięty	„ 0.60
Przestawiony piec kolorowy	„ 0.24
Przestawiony piec biały	„ 0.34
Przestawiony piec kuchenny kolorowy	„ 0.31
Przestawiony piec kuchenny biały	„ 0.35
Piec piekarski za całość	„ 3.00

Ogzymsowanie oblicza się za jedną warstwę kafli onośnego pieca, a więc cokół, gzyms środkowy i górny jako trzy warstwy.

Za inne roboty, nie wyszczególnione w powyższym wyliczeniu, stawki powinny być obliczone w ten sposób, ażeby kaflarz przy normalnej wydajności otrzymał za godzinę nie mniej niż . . . . „ 1.50

§ 7.

Płace parkieciarzy.

Ustala się dla parkieciarzy następujący cennik płac za jeden metr kwadratowy:

a) układanie na gwóźdź z przesortowaniem i przybiciem listwy . . . . zł 0.57
cyklinowanie z nacieraniem . . . . „ 0.36

b) za podstawę przyjmuje się deszczułki 25 cm długie, za deszczułki 20 cm długie ustala się cenę wyższą o „ 0.11

c) układanie na lepnik z przesortowaniem i przybiciem listwy . . . . „ 0.62
cyklinowanie z nacieraniem . . . . „ 0.36

d) za kolorowanie deszczułek na wyraźne żądanie pracodawcy cena wyższa o . . . . „ 0.11

e) układanie kwadratów z deszczułek z przybiciem listwy . . . . „ 0.62
cyklinowanie z nacieraniem . . . . „ 0.36

f) wszelkie układanie do fryzy droższej o . . . . . . „ 0.11

g) cyklinowanie starej posadzki . . . . „ 0.47

h) cyklinowanie starej posadzki przekładowej . . . . „ 0.52

i) wszelkie przekładania oraz wszelkie reperacje starej posadzki za godzinę . . . . „ 0.92

j) za ściąganie wyłącznie kantów za 1 m² . . . . . „ 0.21

§ 8.

Stawki wyższe, płacone w czasie trwania orzeczenia obowiązującego w 1936 roku ponad określoną w orzeczeniu normę, nie mogą być obniżone.

§ 9.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotników niż przewiduje orzeczenie są nie ważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia niniejszego orzeczenia.

§ 10.

Zatrudnienie robotnika winno obejmować pełny dzień pracy, o ile nie nastąpią przyczyny od pracodawcy niezależne.

§ 11.

Jeżeli przerwa w pracy wynika nie z winy pracodawcy lub spowodowana jest warunkami atmosferycznymi, pracownik nie ma prawa za czas przerwy żądać zapłaty.

Jeżeli brak materiału lub przeszkoda w ruchu powstały przed rozpoczęciem pracy, a pracownik do pracy się już stawił, należy się pracownikowi wynagrodzenie w wysokości 2 godzinnego zarobku.

§ 12.

Rusztowania, na których pracują robotnicy, będą sporządzone przez robotników ciesielskich. Robotnicy innych kategoryj, jak murarze, pomoc budowlana, kamieniarze i robotnicy pokrewnych zawodów budowlanych, którzy będą korzystać z rusztowań, nie mają obowiązku ani stawiania rusztowań, ani też ciągnięcia drabin. Robotnikom tym pracodawca obowiązany jest oddać rusztowanie gotowe do pracy.

§ 13.

Na każdej budowie pracodawca obowiązany jest dostarczyć pomieszczenie dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowniczych oraz umożliwić odgrzewanie posiłków.

§ 14.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i winna następować w miejscu wykonania pracy.

§ 15.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych, kamieniarsko - budowlanych, blacharsko - budowlanych, malarskich, kaflarskich i parkieciarskich na obszarze okręgu administracyjnego wielkiego Lwowa.

§ 16.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1937 r. do dnia 30 kwietnia 1938 r.

Przewodniczący:

(—) *Wacław Prenier*
Naczelnik Wydziału
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek:

(—) *Władysław Kłodnicki*
Sędzia Sądu Okręgowego
we Lwowie.

Członek:

(—) *Franciszek Szczygieł*
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Ławnicy:

(—) *Inż. Ignacy Kinel*
(—) *Michał Czorny*
(—) *Józef Czernecki*
(—) *Józef Miziniak*

20.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Łodzi z dnia 7 maja 1937 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz 226), oraz §§ 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104) **postanawiam co następuje:**

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Łodzi.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dnia 22.V. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 kwietnia 1937 r., na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) w brzmieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Łodzi, na posiedzeniu w dniu 7 maja 1937 r. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, wobec uchylenia się ławników z ramienia organizacyj pracowniczych od udziału w obradach Komisji a tym samym i automatycznego usunięcia ławników ze strony pracodawców, w składzie 3-ch delegatów rządowych:

Przewodniczący — p. *Wacław Prenier*, Naczelnik Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie — p. *Edward Piotrowski*, Sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,

p. *Inż. Stanisław Porczyński*, Zastępca Naczelnika Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, jako przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych,

po wysłuchaniu uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Cech Murarzy w Łodzi, w osobie *J. Tomczaka,*
2) Cech Cieśli w Łodzi, w osobach: *J. Oryńskiego, M. Dziurdzińskiego,*
3) *Jan Holc,*
4) *Zygmunt Dyzio,* upoważniony przez inż. Zygmunta Tworka (firma „Budownictwo"),

ze strony pracowników:

1) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Polsce, Z. Z. Z., Oddział w Łodzi, w osobach: *Antoniego Grabowieckiego, Władysława Kwaśniewskiego,*
2) Sekretariat Okręgowy Centralnego Związku Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokr. Zawod. w Polsce, w osobie *Czesława Karśnickiego,*
3) Polski Związek Pracowników Budowlanych i Pokr. Zawod. „Praca", Zarząd Główny w Łodzi, w osobach: *Jana Mauera, Józefa Szafarza,*
4) Polski Związek Pracowników Budowlanych i Pokr. Zawod. „Praca", Oddział w Rudzie Pabianickiej, w osobach: *Edwarda Kucharczyka, Rudolfa Pfeifera,*
5) Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych, Sekcja Cieśli w osobach: *Antoniego Chudzika, Stefana Nowakowskiego,*
6) Stowarzyszenie Pracowników Murarskich, w osobach: *Jana Kocberskiego, Ignacego Gąsiorowskiego,*

przy czym jeden z uczestników zatargu ze strony pracodawców Jan Nestler, przedstawiciel przedsiębiorstwa budowlanego p. f. Nestler i Ferrenbach, mimo wezwania na rozprawę nie stawił się, lecz Komisja zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. nie uznała tego za dostateczny powód do wstrzymania rozprawy i odroczenia decyzji, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, rozważeniu wszystkich postulatów wysuniętych przez uczestników zatargu na rozprawie,

biorąc pod uwagę

1) wzrost kosztów utrzymania, a w szczególności artykułów żywnościowych,
2) zasadę określania minimalnych stawek płac i tym samym przesądzając sprawę kwalifikacji pracowników w sensie odpowiedniego podwyższania określonych orzeczeniem minimalnych stawek w zależności od uzdolnienia poszczególnego pracownika, tym bardziej, że podział pracowników na kategorie winien być najdokładniej sprecyzowany w celu uniknięcia zatargów, a podział taki nie był Komisji przedstawiony,

3) że szereg spraw wysuniętych przez uczestników zatargu przekracza kompetencje Komisji, bądź też jest uregulowany istniejącymi przepisami prawnymi,

orzeka:

§ 1.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac robotników budowlanych:

Sztukator wykwalifikowany i wyprawa zewnętrzna . .	zł 1.45
Murarz i cieśla wykwalifikowany	„ 1.18
Koźlarz noszący najmniej 30 cegieł	„ 1.05
Gracownik : : : :	„ 0.75
Pomoc budowlana :	„ 0.65
Zbrojarz samodzielny wykonywający według otrzymanych rysunków	„ 1.25
Zbrojarz wiążący : :	„ 0.90
Betoniarz samodzielny	„ 0.90

§ 2.

Wykwalifikowanym murarzem i cieślą jest pracownik posiadający dyplom czeladniczy lub też nieposiadający dyplomu, lecz samodzielnie wykonujący czynności.

§ 3.

Akordowy system pracy może być dopuszczony za wzajemną zgodą stron. Przy stosowaniu akordowej stawki płace jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby ogólny zarobek robotnika akordowego był co najmniej o 20% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 4.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i powinna następować w miejscu wykonywania pracy. O ile rozliczenie zarobków dokonywane jest raz na dwa tygodnie, to w tygodniu, w którym rozliczenia nie ma, winna być dana zaliczka, nie mniej jednak niż 75% należności za pracę za ten okres.

§ 5.

Na każdej budowli pracodawca obowiązany jest dostarczyć pomieszczenia dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowników.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze nie narusza w niczym stawek płac przewidzianych dla robotników budowlanych, zatrudnionych w przedsiębiorstwach innych gałęzi przemysłu, np. w przemyśle włókienniczym, i posiadających na podstawie umów zbiorowych, zawartych dla tych gałęzi przemysłu, unormowane warunki pracy i płacy.

§ 7.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 8.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych na obszarze okręgu administracyjnego m. Łodzi oraz na terenie gmin bezpośrednio graniczących z miastem, a także na terenie m. Ruda Pabianicka.

§ 9.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1937 roku do dnia 31 marca 1938 r.

Łódź, dnia 8 maja 1937 r.

Przewodniczący:
(—) *Wacław Prenier*

Naczelnik Wydziału
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek:
(—) *Edward Piotrowski*
Sędzia Sądu Okręgowego
w Łodzi

Członek:
(—) *Inż. Stanisław Porczyński*
Zastępca Naczelnika Wydziału
Urzędu Wojewódzk. Łódzkiego.

21.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 11 czerwca 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla górnictwa węglowego na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego z dnia 13 maja 1937 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1937 Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zarządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 4 maja 1937 r., wydane w sprawie załatwienia zatargu w górnictwie węglowym na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dnia 11.VI. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 4 maja 1937 r., w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle

i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) w brzmieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), w celu załatwienia zatargu zbiorowego w kopalniach węgla w Zagłębiach Dąbrowskim i Krakowskim,

na posiedzeniu w dniu 13 maja 1937 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej w Warszawie, ul. Długa 38/40,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104):

Przewodniczący — p. *Marian Klott*, Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Opieki Społecznej,

Członkowie — p. *Zygmunt Zaleski*, Sędzia Sądu Okręgowego, delegat Ministra Sprawiedliwości oraz p. *inż. Aleksander Stein*, Radca w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, delegat Ministra Przemysłu i Handlu,

wobec uchylenia się 8-miu ławników ze strony pracodawców od udziału w wydaniu orzeczenia i automatycznego ustąpienia ławników ze strony robotników —

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Rada Zjazdu Przemysłowców Górniczych w osobach: *pp. Władysława Zechentera, Władysława Domino, Tadeusza Walickiego, Włodzimierza Marczewskiego, Mikołaja Zwolińskiego, Feliksa Frycza, Stanisława Gadomskiego, Ludwika Pirszela, Władysława Jankowskiego, Kamila Wachlowskiego, Mieczysława Zarębskiego* i *Michała Górnickiego,*

2) Osada Górniczo - Przemysłowa Trzebinia w Krakowie w osobie *p. Karola Tobiczyka,*

3) Warszawskie Towarzystwo Kopalń Węgla w osobie *p. Mariana Czaplickiego,*

4) Grodzieckie Towarzystwo Kopalń Węgla w osobie *p. Skarbińskiego,*

5) Towarzystwo Górniczo-Przemysłowe „Saturn" w osobach: *pp. Jana Zadrożnego* i *Józefa Raźniewskiego,*

ze strony pracowników:

1) Centralny Związek Górników w Polsce w osobach: *pp. Jana Babiarza, Franciszka Walugi, Jana Stańczyka, Jana Bielnika* i *Stanisława Bociana,*

2) Związek Górników Z. Z. P. w osobach: *pp. Michała Grajka* i *Mieczysława Rzepy,*

3) Związek Zawodowy Górników Z. Z. Z. w osobie *p. Stefana Kapuścińskiego,*

4) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego w Polsce Z. Z. Z. w osobie *p. Józefa Renika,*

5) Klasowy Związek Zawodowy Górników w osobie *p. Jana Romana Zakrzewskiego,*

6) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Ch. Z. Z. w osobach: *pp. Stanisława Spasińskiego* i *Franciszka Urbańskiego,*

7) Związek Zawodowy Górników „Praca Polska" w osobach: *pp. Lucjana Nowickiego, Antoniego Lalewicza* i *Artura Michaela,*

po zbadaniu istoty zatargu, przeprowadzeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu głosów stron

zważywszy

że najważniejsze organizacje zawodowe górników wypowiedziały część taryfową umowy o warunkach pracy i płacy na kopalniach węgla kamiennego w Zagłębiu Dąbrowskim i Krakowskim, przy czym wysunęły ogólne postulaty, dotyczące podwyższenia zarobków, a nadto dokonania zmian w taryfie stawek w taki sposób, aby znieść stawki oznaczone w ramach granic „od . .—do . .",

że ponadto ze strony jednego ze związków zawodowych wysunięte zostały postulaty w sprawie zmiany treści części merytorycznej umowy zbiorowej, a nie tylko części taryfowej,

że zdaniem Komisji Rozjemczej rozpatrzenie tej ostatniej grupy postulatów wydaje się niemożliwe, albowiem sprawy te nie były wysunięte przez inne związki zawodowe uczestniczące w umowie, zaś umowa dla wszystkich organizacyj musi mieć ze względów ogólnoporządkowych wspólne i jednolite brzmienie,

że, co więcej, w kwestiach tych nie były wyczerpane wszystkie niezbędne środki o charakterze polubownym,

że niezależnie od przesłanek formalnych Komisja Rozjemcza nie uważa chwili obecnej za właściwą do uporządkowania części ogólnej umowy ramowej, aczkolwiek Komisja podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu do orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 6 marca 1936 r., w myśl którego „niewątpliwie w przyszłości konieczne jest należyte przepracowanie tego zagadnienia, ustalenie pewnych ogólnych kryteriów uzasadniających zróżniczkowanie poziomu płac i włączenie poszczególnych kopalń do odpowiednich kategoryj",

że wreszcie problem umowy ramowej jest zagadnieniem, które musi być jak najstaranniej przepracowane zawsze przez same strony, albowiem Komisja Rozjemcza nie może ustalać ani porządkować z własnej inicjatywy norm o charakterze ogólnym,

że w tych warunkach zadaniem Komisji Rozjemczej jest przede wszystkim rozważenie ogólnych postulatów podwyżkowych

łącznie z postulatem dotyczącym skasowania rozpiętości granic poszczególnych stawek zarobkowych,

że, przechodząc do tego zagadnienia, Komisja Rozjemcza stwierdza niewątpliwie fakt zwyżki kosztów utrzymania w ogóle, a w szczególności fakt podrożenia tych artykułów żywności, które stanowią najważniejszą część w budżetach rodzin robotniczych,

że w pełnej świadomości tego faktu Komisja Rozjemcza z drugiej strony musi jednak mieć na uwadze trudną sytuację górnictwa węglowego jako kluczowej gałęzi produkcji w gospodarstwie narodowym, podlegającej ścisłej kontroli Rządu i posiadającej dokładną reglamentację cen węgla,

że ta kluczowa pozycja górnictwa wymaga jak najdalej idącej ostrożności przy wszelkich poczynaniach, które mogłyby spowodować podrożenie kosztu wydobycia, gdyż w obecnym stanie rzeczy zgodnie z ogólnymi założeniami polityki gospodarczej Rządu jest wykluczone przerzucenie kosztów wydobycia na konsumentów, skoro cena węgla jest podstawowym elementem oddziaływającym na ogólny poziom cen, węgiel zaś jako surowiec stanowi składnik każdej prawie dziedziny produkcji przemysłowej,

że przy niezmiennych cenach węgla, a podwyższonych cenach materiałów nabywanych przez kopalnie, zwłaszcza drzewa na odbudowę pokładów, marża zysku kopalń doznała niewątpliwego ograniczenia, nawet jeżeli zwiększenie wydobycia przyniosło pewną poprawę,

że w dalszym ciągu Komisja Rozjemcza musi mieć na uwadze ogólne założenie polityki społecznej, ustalone na chwilę obecną, aby w pierwszym rzędzie poprawiać sytuację warstwy robotniczej przez masowe zatrudnianie rzesz pracowniczych dotychczas bezrobotnych, a w dalszym dopiero rzędzie podnoszenie stawek zarobkowych, w myśl ogólnego założenia wytkniętego przez szefa Rządu, aby „słońce pracy zaświeciło dla wszystkich",

że wszystkie te okoliczności ograniczają zakres orzeczenia Komisji Rozjemczej w taki sposób, aby orzeczenie nie powodowało w konsekwencji zmiany cen węgla, nie wpływało ujemnie na gospodarkę kopalń oraz na przeprowadzanie niezbędnych inwestycyj na kopalniach, skoro niespornym jest między stronami, iż stan zainwestowania kopalń jest w najwyższym stopniu niezadawalający,

że, zdaniem Komisji Rozjemczej, w warunkach obecnych jest więc niemożliwe przeprowadzenie ogólnej podwyżki zarobków, lecz konieczne jest ograniczenie się w posunięciach podwyżkowych do zakresu niektórych kategoryj, zwłaszcza dniówkowych i mniej zarabiających,

że rozstrzygając w ten sposób Komisja liczy się z okolicznością, iż chwila obecna nie dojrzała jeszcze do posunięć generalnych

w zakresie płac, natomiast niewątpliwym jest fakt zwiększenia wydobycia w roku 1937 w porównaniu do lat poprzednich, co w konsekwencji oddziaływa na zwiększenie zarobków,

że jednak nawet przy pewnym zmniejszeniu liczby świętówek w miesiącu zarobki mniej płatnych robotników zwłaszcza dniówkowych niektórych kategoryj zasługują na poprawienie,

że Komisja nie uznała za celowe znosić rozpiętości wewnątrz poszczególnych klas zarobkowych, albowiem ,zdaniam Komisji, jest uzasadnione zróżniczkowanie wewnątrz niektórych spośród klas zarobkowych, tym więcej, iż w miarę poprawiającej się koniunktury będą przyjmowani do poszczególnych robót w tych klasach nowi robotnicy, a zróżniczkowanie z uwagi na przyuczenie do pracy, względnie jej uciążliwość jest uzasadnione i leży w interesie lepszych i bardziej wyrobionych robotników,

że jednak Komisja liczy się z okolicznością, iż wskutek postępu w sprawności pracy maleje rozpiętość pomiędzy wysiłkiem i zdolnościami kategoryj czołowych i kategoryj niższych, a wskutek tego jest słuszne i celowe pewne zmniejszenie tej rozpiętości, co znalazło wyraz w orzeczeniu Komisji,

że założenia te zadecydowały o merytorycznej treści orzeczenia,

że przechodząc do formalnej treści orzeczenia, Komisja Rozjemcza uznała się za uprawnioną do zmiany liczby punktów obliczeniowych dla poszczególnych klas zarobkowych, chociaż kwestie te są unormowane w art. 2 umowy, albowiem sprawa zniesienia rozpiętości w klasach była przez pracodawców dyskutowana ze związkami zawodowymi,

że zresztą Komisja Rozjemcza miała możność inną drogą osiągnąć ten sam efekt przez ustalenie wysokości punktu obliczeniowego dla odnośnych kategoryj i stworzenia dwu rodzajów punktów obliczeniowych, a jeżeli środka tego zaniechała, to tylko dlatego, aby nie komplikować i tak nad wyraz skomplikowanego systemu taryfowego,

że w odniesieniu do kwestii zaliczania kopalń do poszczególnych kategoryj Komisja Rozjemcza przyjęła pod uwagę, iż żądania robotnicze dotyczyły ogólnej jednolitej podwyżki dla wszystkich kopalń, natomiast strona pracodawców żadnych postulatów odnośnie zmiany zaszeregowań nie wysunęła,

że w tych warunkach Komisja Rozjemcza uznała za celowe pozostawić dotychczasowy podział kopalń na kategorie bez zmian i utrzymać w mocy w osobnym przepisie przejściowym doraźne odstępstwa od tego podziału,

że Komisja uznała za niezbędne zagwarantowanie w osobnym przepisie podwyżek dla robotników zatrudnionych w klasach, które uzyskały zwiększenie liczby punktów obliczeniowych,

że Komisja uznała za celowe podjąć kroki w celu uporządkowania jednolitego tekstu umowy o warunkach pracy i płacy,

że odnośnie terminu obowiązywania orzeczenia Komisja Rozjemcza przyjęła pod uwagę zmienność stosunków gospodarczych i uświęcone wieloletnią tradycją terminy wymówień,

że wprowadzając nowe zaszeregowanie klas zarobkowych Komisja Rozjemcza zobowiązuje strony do ścisłego przestrzegania wszystkich pozostałych postanowień umowy, zwłaszcza zaś pozostają w mocy wszystkie uwagi do listy zaszeregowań w liczbie 8-miu oraz zasada końcowa, że robotnik otrzymuje „swoją osobistą płacę dniówkową bez względu na rodzaj wykonywanej pracy",

że odnośnie kategoryj górników Komisja stwierdza, iż taryfa przewiduje dwie stawki: a) dla górników przodkowych i b) dla młodszych górników, a wskutek tego wprowadzanie jakichś dodatkowych grup górników jest niezgodne z taryfą, a ustalając taką wykładnię autentyczną tego postanowienia Komisja wzywa strony do przestrzegania ustalonej jak wyżej zasady,

że powyższe przesłanki dają podstawę do wydania orzeczenia —

w sentencji, jak niżej —

o r z e k a:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy kopalń węgla, stanowiących własność następujących Towarzystw:

1) Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich Sp. Akc.,
2) Towarzystwa Górniczo - Przemysłowego „Saturn" Sp. Akc.,
2) Towarzystwa Górniczo - Przemysłowego „Sturn" Sp. Akc.,
3) Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych Sp. Akc.,
4) Towarzystwa Francusko - Włoskiego Dąbrowskich Kopalń Węgla Kamiennego,
5) Towarzystwa Bezimiennego Kopalń Węgla Czeladź,
6) Gwarectwa „Hrabia Renard",
7) Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych, Spółka Akcyjna,
8) Towarzystwa Akcyjnego Kopalń Węgla „Flora",
9) Franko-Polskiego Towarzystwa Górniczego, Spółka Akc.,
10) Zakładów Solvay w Polsce,
11) Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla, Sp. Akc.,
12) Państwowej Kopalni Węgla „Brzeszcze",
13) Sierszańskich Zakładów Górniczych, Sp. Akc.,

14) Belgijskiej Spółki Akcyjnej Górniczej i Przemysłowej „Bory",
15) Osady Górniczo-Przemysłowej „Trzebinia", Spółka Akcyjna.

§ 2.

(1) W kopalniach Towarzystw, wyliczonych w § 1, warunki pracy i płacy normuje umowa o warunkach pracy i płacy zawarta w dniu 10 czerwca 1931 r. z uwzględnieniem zmian wynikających:
a) z orzeczenia arbitrażowego z dnia 3 sierpnia 1933 r.,
b) z orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 6 marca 1936 r.,
c) z orzeczenia niniejszego.

(2) W szczególności w kopalniach tych obowiązują postanowienia wskazanej umowy z dnia 10 czerwca 1931 r. w następującym brzmieniu:
1) art. 1 — w brzmieniu pierwotnym.
2) art. 2 ust. 1 — w brzmieniu podanym poniżej w § 3 orzeczenia niniejszego, ust. 2 w brzmieniu pierwotnym,
3) art. 3 — w brzmieniu ustalonym zgodnie z orzeczeniem arbitrażowym z dnia 3 sierpnia 1933 r.,
4) art. 4 — w brzmieniu podanym poniżej w § 4 orzeczenia niniejszego,
5) art. 5 — w brzmieniu, które zostanie ustalone w trybie, wskazanym poniżej w ust. (3), po uwzględnieniu nowego brzmienia art. 2 i brzmienia obowiązującego art. 3,
6) art. 6 — do art. 25 w brzmieniu umowy z dnia 10 czerwca 1931 r.,
7) art. 26 — w brzmieniu ustalonym poniżej przez § 5 orzeczenia niniejszego,
8) nadto jako część składową umowy z 10 czerwca 1931 r. włącza się nowy art. 27 umowy w brzmieniu ustalonym poniżej w § 6 orzeczenia niniejszego, będący przepisem przejściowym.

(3) Komisja Rozjemcza zobowiązuje Radę Zjazdu do opracowania jednolitego tekstu umowy o warunkach pracy i płacy, uwzględniającego powyższe zmiany i przedstawienia go w ciągu miesiąca do zatwierdzenia Głównemu Inspektorowi Pracy, który przed zatwierdzeniem jednolitego tekstu umowy zapozna się z uwagami związków zawodowych, które uczestniczyły w rozprawie w dniu 13 maja 1937 r.

Tekst jednolity umowy o warunkach pracy i płacy ustalony we wskazanym trybie jest tekstem prawnie wiążącym.

§ 3.

Art. 2 ust. 1 umowy o warunkach pracy i płacy otrzymuje następujące brzmienie:

„Płace dniówkowe.

Art. 2. Za podstawę do wyliczenia zasadniczych płac dniówkowych za 8 godzin pracy dla poszczególnych kategoryj robotników przyjmuje się następujące wyliczenie w punktach:

Robotnicy pod ziemią:	*Liczba punktów*
1. Górnicy przodkowi, starsi cieśle i starsi murarze .	20
2. Młodsi górnicy (pomocnicy górników), młodsi cieśle oraz młodsi murarze	17—18
3. Budowacze i sygnaliści na podszybiach głównych .	18
4. Pomoc pod ziemią powyżej lat 24	16—17
5. Pomoc pod ziemią powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	14—15
6. Pomoc pod ziemią powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	12—13
7. Chłopcy pod ziemią do lat 18 włącznie . . .	10—11
Robotnicy na powierzchni:	
8. Górnicy pracujący przy robotach górniczych na kamieniołomach eksploatowanych dla celów posadzkowych danej kopalni	17
9. Sygnaliści na podszybiach głównych	17
10. Pomoc na powierzchni powyżej lat 24 . . .	14—16
11. Pomoc na powierzchni powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	12—13
12. Pomoc na powierzchni powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	9—11
13. Kobiety i dziewczęta powyżej lat 18	8—10
14. Chłopcy, terminatorzy i dziewczęta do lat 18 włącznie	7
15. Furmani	13
16. Stróże zatrudnieni 8 godzin na dniówkę . . .	10
17. Stróże zatrudnieni 12 godzin na dniówkę . .	14
18. Rzemieślnicy wykwalifikowani	20
19. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 24	16—18
20. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	14—15
21. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	12—13

Obsługa maszyn i kotłów:

22.	Maszyniści przy głównych maszynach wydobywalnych, przy turbogeneratorach w elektrowniach, przy lokomotywach normalnotorowych	21—22
23.	Maszyniści starsi przy pozostałych maszynach .	17—19
24.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 24	17
25.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 21 do lat 24 włącznie . .	15—16
26.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 18 do lat 21 włącznie . .	12—14
27.	Palacze przy kotłach stałych	17 "

§ 4.

Art. 4 umowy o warunkach pracy i płacy otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 4. Do kopalń A należą kopalnie: Milowice, Modrzejów, Niwka, Kopalnia Gwarectwa Hrabiego Renard, Kopalnie Towarzystwa Francusko-Włoskiego, Frankopolskiego, Warszawskiego, Grodzieckiego, Kopalnie „Saturn" i „Jowisz", Kopalnia „Czeladź".

Do kopalń grupy B należą kopalnie: Towarzystwa „Solvay" i „Mars".

Do kopalń grupy C należą kopalnie: „Andrzej" (Brzeszcze), „Sobieski" (Bory), „Kościuszko", „Jan Kanty" i „Piłsudski" (Jaworzno).

Do kopalń grupy D należą kopalnie: „Artur" (Siersza) i „Zbyszek" (Trzebinia).

Nadto czyni się zastrzeżenie dla przepisu przejściowego art. 27 umowy niniejszej".

§ 5.

Art. 26 umowy o warunkach pracy i płacy otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 26. Warunki ustalone w art. 3, 4, 5 i 27 umowy niniejszej mogą być wypowiedziane na miesiąc naprzód przed końcem każdego miesiąca przez każdą ze stron. W tych terminach mogą być zmienione tylko warunki zawarte w art. 3, 4, 5 i 27 umowy, pozostałe zaś warunki umowy mogą być zmienione tylko w terminach przewidzianych w art. 23".

§ 6.

Wprowadza się nowy art. 27 umowy jako przepis przejściowy o brzmieniu następującym:

„Art. 27. Na czas przejściowy, związany z sytuacją gospodarczą, czyni się następujące odstępstwa od postanowień art. 3 i 4 umowy niniejszej:

a) dla Kopalni „Reden" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 30 groszy zamiast 31,5 grosza;

b) dla Kopalni „Flora" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 27,6 grosza;

c) dla Kopalni „Grodziec II" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 28,68 grosza zamiast 31,5 grosza, jednak nie dotyczy to zarobków, wynoszących poniżej zł 5.— (pięć) za dzień roboczy; dla zarobków tych wartość punktu obliczeniowego ustala się na 31,5 grosza;

d) dla kopalń Warszawskiego Towarzystwa „Kazimierz" i „Juliusz" wartość punktu obliczeniowego wynosi 30 gr zamiast 31,5 gr".

§ 7.

Stawki podstawowe zarobków poszczególnych robotników należących do klas, oznaczonych w ramach granic dolnych i górnych, zmienione przez zwiększenie liczby punktów obliczeniowych, ulegają od dnia wejścia w życie orzeczenia niniejszego przy zachowaniu dotychczasowego zaszeregowania podwyższeniu o tyle punktów, o ile uległy zmianie granice w danej klasie zarobków.

Tak naprzykład zarobki robotników, których stawka podstawowa obliczona była według normy odpowiadającej górnej granicy danej klasy zarobkowej, winny być również podniesione do nowej górnej granicy danej klasy zarobkowej.

§ 8.

(1) Orzeczenie niniejsze ma zastosowanie do należności za pracę za czas od dnia 1 maja 1937 r.

(2) Orzeczenie niniejsze w części dotyczącej warunków, przewidzianych w art. 3, 4 i 5 oraz 27 umowy o warunkach pracy i płacy, obowiązuje do dnia 1 września 1937 r., a w razie niewymówienia na miesiąc przed tym terminem, przedłuża się na następny miesiąc, i tak przedłuża się automatycznie z miesiąca na miesiąc.

(3) Termin i sposób wypowiedzenia pozostałej części umowy o warunkach pracy i płacy (art. 1 — 2 oraz 6 — 26) normuje przepis art. 23 tej umowy.

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:
(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

Przedstawiciel	— —	Przedstawiciel
Ministra Sprawiedliwości		Ministra Przemysłu i Handlu
(—) *Zygmunt Zaleski*		(—) *A. Stein*
Sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie.		Radca

22.

OBWIESZCZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 11 czerwca 1937 r.

w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 29 kwietnia 1937 r.

Związek Właścicieli Przedsiębiorstw Urządzeń Zdrowotnych Rzeczypospolitej Polskiej wniósł do Ministra Opieki Społecznej w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1937 Nr 39, poz. 313) oraz § 48 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. st. Warszawy i następujących miejscowości: Bielany, Młociny, Żerań, Annopol, Stare Brudno, Ząbki, Kawęczyn, Wawer, Gocławek, Wilanów, Służew, Okęcie i Raków łącznie z Paluchem, Port Bema, Szczęśliwice, Włochy, Osiedle łączności Boernerowo-Babice i Wawrzyszew orzeczeniu Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy z dnia 29 kwietnia 1937 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączniku do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1937 r. o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy z dnia 29 kwietnia 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 3, poz. 17).

25.

OBWIESZCZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 17 czerwca 1937 r.

w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Łodzi orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 7 maja 1937 r.

Cech Murarzy w Łodzi wniósł do Ministra Opieki Społecznej w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1937, Nr 39, poz. 313) oraz § 48 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Łodzi orzeczeniu Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Łodzi z dnia 7 maja 1937 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączniku do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1937 r. o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Łodzi z dnia 7 maja 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 3, poz. 20).

Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy III Okręgu w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 916 3. 14.VI.1937 1000.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena numeru 50 gr.**

Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy I Okręgu w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

23.

OBWIESZCZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Krakowa i gmin: Bronowice Małe, Bronowice Wielkie, Prądnik Biały, Prądnik Czerwony, Górka Narodowa, Wola Duchacka, Prokocim, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Wola Justowska, Rakowice, Olsza, Czyżyny, Przegorzały i Pychowice orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 30 kwietnia 1937 r.

Związek Przemysłowców w Krakowie wniósł do Ministra Opieki Społecznej w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), oraz § 49 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104), podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Krakowa i gmin: Bronowice Małe, Bronowice Wielkie, Prądnik Biały, Prądnik Czerwony, Górka Narodowa, Wola Duchacka, Prokocim, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Wola Justowska, Rakowice, Olsza, Czyżyny, Przegorzały i Pychowice orzeczeniu Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Krakowa z dnia 30 kwietnia 1937 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączniku do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1937 r. o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Krakowa z dnia 30 kwietnia 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 3, poz. 18).

Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Mini-

stra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspketora Pracy VII Okręgu w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

24.

OBWIESZCZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1937 r.

w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Lwowa orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 27 kwietnia 1937 r.

Centralny Związek Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce Okrąg Lwów, Związek Zawodowy Architektów i Budowniczych we Lwowie, Cech Chrześc. Mistrzów Murarzy, Kamieniarzy i Brukarzy we Lwowie oraz Cech Chrześcijańskich Mistrzów Ciesielskich we Lwowie wniosły do Ministra Opieki Społecznej w myśl art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604), zmienionego ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226), oraz § 49 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Lwowa orzeczeniu Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Lwowa z dnia 27 kwietnia 1937 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączniku do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1937 r. o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Lwowa z dnia 27 kwietnia 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 3, poz. 19).

Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy VIII Okręgu (Lwów, Plac Smolki nr 3) w ciągu dni 14-tu od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*